

ВІДЛУННЯ ПАМ'ЯТІ: НАЗАД У МАЙБУТНЄ

Анатолій Ситник

Вже сама назва розлогої книжки Віктора Акуленка (К.: ТОВ “Друкарня “Бізнесполіграф”, 2008. — 400 с.) налаштовує на філософську тональність. Адже на переконання автора: “У старості, як у дитинстві, люди теж мріють і сподіваються на краще у житті. Різниця тільки в тому, що діти подумки завжди в майбутньому, прийдешньому, а літні люди переважно мріють ретроспективно, поринуті в далеке минуле, пережите. Згадують-живуть на пристані споминів...” Для знаного правника, доктора юридичних наук це вже друга спроба подати на суд читачів масштабний художньо-документальний твір. У першому “На перехресті закону і совісті” (К.: Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М.Бажана, 2001. — 456 с.) він започаткував вельми оригінальний засіб концептуального поєднання науково-публіцистичних роздумів й особистих мемуарних спогадів в сатирично-іронічній аурі як гострого політичного памфлету, так і відвертого швейкування. Добре обізнаний з вітчизняною та світовою класикою гумористики та в чомусь наслідуючи її знаних майстрів, Акуленко-сатирик передовсім є виразником багатовікових народних традицій українського дотепного слова, що може бути викривальним, навіть дошкульним, але ніколи злим.

Якщо в попередній книжці автор чимало сторінок присвятив засудженню епохи, котра чорною хмарою накрила значний період його власного життя, то в новому творі автор, намагаючись показати криваві ідеологічно-класові витoki всієї тоталітарної комуністичної системи, “зазирнув і ввійшов у “ленініану” з чорного ходу. А там, за фасадним кадром, не тільки він, там життя багатомільйонного люду під ним, під лєнінсько-сталінською тоталітарною державною пірамідою”. У підсумку з’явився розділ

“Життя, обсяяне Леніним”, що вміщує памфлети “Даздраперма і Тролебузін — діти Володі Ульянової”, “Марш-маневр Леніна на Хрепцатику”, “Бартер: вождя на шифер”, “Збочена орієнтація” Ілліча”. Як бачимо, аж ніяк не сформований радянською пропагандою образ вождя світового пролетаріату в центрі уваги В. Акуленка. Він через долі простих людей із самотніми характерами розглядає протистояння між рідним народом і тоталітарною ідеологією, яка прагнула духовно підкорити та деформувати національно-культурну свідомість.

Проте автор викриває негативні явища не лише в історичному минулому. Як громадянин він стурбовано реагує на все, що стає на заваді демократичному і по-справжньому національному розвою незалежної Української держави. Зокрема, памфлет “Шведський стіл для еліти” містить критику (і, завважимо, справедливу) багатьох нинішніх публічних людей, яким байдужа доля рідного народу.

Ім’я Віктора Акуленка добре відоме українським пам’яткоохоронцям, позаяк він один із провідних вітчизняних фахівців у царині наукової розробки та практичного втілення правових засад збереження національної історико-культурної спадщини, автор численних ґрунтовних (а подекуди й гостро публіцистичних) публікацій з цієї тематики. Чималий часовий період він пропрацював в штаті Українського товариства охорони пам’яток історії та культури, донині співпрацює з ним на громадських засадах, є членом редколегії часопису “Відлуння віків”, тож і не дивно, що в новій книжці чільне місце посідає розділ “УТОПІК на плаву (1972–1990)”. Рік, коли Віктор Іванович став до роботи в Товаристві, виявився певною мірою трагічним для цієї поважної громадської організації,

виплеканої такими подвижниками як Олена Апанович, Олена Компан, Михайло Брайчевський, Іван Гончар, Іван-Валентин Задорожний... Невдовзі вийшла закрита постанова ЦК КПУ “Про роботу Товариства...”, що викривала й засуджувала “факти захоплення старовиною, її ідеалізації, некритичного ставлення до архаїчних форм у побуті та звичаях”. Отож, було необхідно терміново забезпечити “підбір ідейно зрілих кваліфікованих кадрів” замість “осіб сумнівної громадської репутації, інколи з ідейно нечіткими поглядами”. Згаданих вище та ще багатьох фундаторів організації було піддано анафемі, а до вичищених шлюзів Товариства спрямовувалися кадри, які в директивних інстанціях уже вийшли в тираж. Сюди потяглися партійні функціонери-пенсіонери чи не з усіх обкомів, включаючи давно не існуючі Дрогобицький та Ізмаїльський, а на додачу відставні полковники і навіть генерали. Саме їм належало передусім втілювати в життя ленінський план монументальної пропаганди. Однак деякий відсоток діяльності Товариства, як і раніше, припадав на пам’ятки археології, історії, архітектури, народного мистецтва. Тому й була залишена, переважно з безпартійної молоді, “інтелектуальна обслуга”, аби хоч хтось міг належним чином скласти відповідний документ пам’яткоохоронного спрямування. З неприхованою усмішкою висвітлює автор колізії, що постійно виникали в апараті правління Товариства між ідейними наглядачами та високоосвіченими фахівцями.

І що прикметно, зрештою, люди, які через брак освіти хоча й не володіли суттю предмету, але звикли сумлінно виконувати накази, хоч би куди їх направила партія, поступово адаптувалися й певною мірою прислужилися справі збереження історико-культурної спадщини. Показовою в цьому сенсі є цитата з підслуханого автором діалогу двох колишніх високоповажних функціонерів: “Пригадуєш, Михайле, як ми у Львівській області динамітом і тягачами за одну ніч змели з лица землі 200 церков, а тепер доводиться тими, що залишилися, опікуватися як пам’ятками архітектури. Діалектика!” А подібних діячів серед тодішніх апаратників Товариства було чимало.

Натомість, найтеплішими словами Віктор Іванович оповідає про фахове спілкування з Мариною Виноградовою, Анатолієм Коміренком, Вірою Карпенко, Артуром Мировським, Віталієм Лісневським, Олександром Кириченком, Миколою Корінним, Олексієм Зотиковим, Віктором Погрібняком, заступником голови Львівської обласної організації Ігорем Кудиним, археологом Дмитром Телегіним та багатьма іншими співробітниками й активістами Товариства.

Переконані, що читач віднаїде у цій ошатній, щедро ілюстрованій якісними світлинами самого автора та Сергія Марченка, книзі безліч маловідомих широкому загалові фактів з життя УТОПСК в останні двадцятиліття епохи тоталітаризму. Відтак, запрошуємо до захоплюючого читання!

Белый Орел Балтики: Сборник / С.А. Смоляников, В.А. Михайлов. — К., 2008. — 160 с.: 78 іл. — Рус., укр., пол., англ.

Книга істориків-дослідників та ветеранів підводного флоту Сергія Смоляникова і Віктора Михайлова є збірником історичних матеріалів про становлення та розвиток військово-морського флоту Польщі на зламі двадцятих-тридцятих років минулого століття. У другій частині збірника розповідається про перших російських і радянських полярників — моряків, гідрографів, геологів та льотчиків, значну частину яких склали поляки, що проживали в Російській імперії та Радянському Союзі. Збірник присвячено 45-му Всесвітньому конгресу підводників, який відбувся в польському місті Гдиня, і призначається для шанувальників всесвітньої історії флоту, а також для тих, хто вивчає й розкриває таємниці підкорення Півночі.

Богуненко В.О., Пилипенко Є.А. Нестор Махно та Донбас. — Посібник для вчителів історії України. — КП “АГТ”, 2008.

Книга представляє одну з визначних сторінок новітньої історії України періоду національно-визвольних змагань 1917-1921 рр. — так званого “махновщиною” — складним по своїй природі явищем, в якому поєднувалися риси стихійного збройного повстання селянства південних губерній (передусім Катеринославської, частин Полтавської, Харківської, Таврійської та Херсонської) з елементами ідейного анархістського руху.

Вечерський Віктор: Біобібліографічний покажчик. Графіка / Відп. за вип. Сердюк О.М. — К.: “АртЕк”, 2008. — 168 с.: 166 іл. (Науково-дослідний інститут пам’яткоохоронних досліджень).

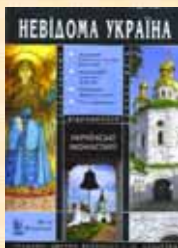
Це науково-довідкове видання містить біобібліографічний покажчик праць кандидата

архітектури Вечерського Віктора Васильовича, відомості про його науковий та творчий доробок, а також репродукції 133 авторських графічних робіт, виконаних у різних техніках.

Вечерський В. В. Українські монастирі. — К.: Наш час, 2008. — 400 с. : іл. (Невідома Україна).

Книжка присвячена українським монастирям як прадавнім центрам духовності, культури, освіти нашого народу, а також як видатним архітектурним ансамблям, з якими пов'язана історія України та окремих її регіонів. Розповідається про основні правила заснування, будівництва та устрою християнських монастирів, про їх благодійницьку та культурну працю, про руйнування монастирських ансамблів за часів тоталітарного режиму у XX ст., про їхнє сьогоденне відродження. Більша частина обсягу книжки присвячена розповіді про основні, найвідоміші й найстародавніші монастирі всіх регіонів України і всіх конфесій — Києво-Печерську, Почаївську та Святогірську лаври, вірменський монастир Сурб-хач у Криму, католицький Домініканський монастир у Львові, інші монастирі Львова, Києва, Луцька, Чернігова, Лубен, Перяслава, Путивля, Полтави, Новгород-Сіверського. У цих розповідях особливий акцент робиться на тих історичних діячах та історичних подіях, які пов'язані з тими чи іншими монастирями.

Віктор Мельник. Сакральне мистецтво Галичини XV–XX століть в експозиції Івано-Франківського художнього музею. Путівник-каталог, — Івано-Франківськ: Вид-во Лілея — Нв, 2007. — 224 с.

Сакральне мистецтво Івано-Франківщини, унікальної за природним та історичним ландшафтом частки Галичини в етнокультурних межах Гуцульщини, південно-східної Бойківщини, Покуття та Опілля, — це “terra incognita” національної образотворчої пам'яті. Увага дослідників цього регіону традиційно прикута до сфери народної творчості, етнографії, дерев'яної архітектури. З багатства пам'яток іконопису, монументального живопису, скульптури XV–початку XX століть.

Маємо спадщину, котру не просто локалізувати як за звичними канонами поствізантійської традиції, так і за західноєвропейською агенезією художніх стилів. У ній завжди відшукується щось суто галицьке: або занадто орієнтальне для Заходу, або по-західному невідповідне Сходу. В цьому криється багатство й загадковість Галичини.

Гріффен Л.О., Константинов В.О. Український технічний музей / Центр пам'яткознавства НАН України та УТОПІК. — Ніжин: “Видавництво “Аспект-Поліграф”, 2008. — 172 с.

У монографії українських пам'яткознавців і музеєзнавців Л.О. Гріффена та В.О. Константинова викладено історію й охарактеризовано сучасний стан науково-технічних музеїв в Україні.

Дзвони в історії і культурі народів світу: Матеріали I Міжнародної науково-практичної, історико-краєзнавчої конференції (26 серпня 2006 р., Луцьк, Замок Любарта): Науковий збірник. Вип. 1 / Упор. Г. Марчук. — Луцьк: ПВД “Твердиня”, 2007. — 68 с.

Традиційний символ християнства — дзвони були відомі людям ще з давніх часів. За всю історію людства вони мали різноманітне призначення. З виникненням християнства дзвони входять до церковного вжитку і техніка лиття дзвонів впродовж віків розвивалася та постійно вдосконалювалася. Але дзвонарство, його посилене мистецьке значення залишається поки що поза увагою дослідників.

В цьому збірнику представлені праці науковців, дослідників, кампанологів та краєзнавців України, Росії, Польщі, що висвітлюють історію виникнення дзвонів, їх використання в церковній практиці, розвиток дзвонарного мистецтва, аналізують дослідження невідомих сторінок історії дзвонів.

Заветный утес бессмертия, памяти и скорби. Сборник. Авт.-сост.: С.А. Смолянников, В.А. Михайлов. — К., 2007. — 160 с.: іл.

Книга є збірником історичних матеріалів, присвячених найгероїчнішій та найтрагічнішій сторінці оборони Севастополя в роки Великої Вітчизняної війни — обороні 35 батареї берегової оборони. До даного збірника увійшли матеріали і фотографії, які раніше відкрито не публікувалися, а також архівні документи, що розповідають про справжніх творців славетної батареї, останні дні захисників херсонського п'ятачка, їхню мужність та стійкість.

Книгу призначено для шанувальників військової історії, фортифікаційного мистецтва та присвячено героям Севастополя на честь 225-річчя заснування міста-героя.

Ієвлева В. Пам'ятки індустриального розвитку Києва кінця XIX–першої третини XX століття. — К.: Прес-КІТ, 2008. — 248 с.

Наукову монографію присвячено індустриальному розвитку Києва кінця XIX — перших трьох десятиліть XX століття. Дослідження охоплено майже весь виробничий комплекс тогочасного Києва, включаючи промисловість, залізничне господарство та перші загальноміські інженерні системи: водогін, каналізацію, електроенергетику, перший електричний транспорт — трамвай, фунікулер та тролейбус.

Вперше в одній книзі зібрано матеріал, який ілюструє різноманітні аспекти індустріального розвитку та виробничої забудови Києва у найбільш визначальний історичний період — на зламі двох століть — XIX та XX. Роблячи акцент на архітектурній спадщині, в книзі проаналізовано архітектурні форми, стилістичні напрями, конструкції та будівельні матеріали, що використовувалися у промисловій архітектурі даного періоду. Не залишилися поза увагою й основні архітектурні конкурси та окремі пропозиції стосовно загального індустріального розвитку міста та окремих галузей міського господарства, ті інженерні досягнення та основні містобудівні рішення, які залишили після себе значний слід на теренах сучасного міста.

Індустріальна спадщина в культурі і ландшафті: Матеріали III Міжнародної наукової конференції (м. Кривий Ріг, 1–4 жовтня 2008 р.): у 2 ч. / редкол.: В.Л. Казаков (відп. ред.) та ін. — Ч.1. — Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. — 278 с.

Збірник містить статті, що охоплюють міжгалузеві напрями вивчення, охорони, оптимізації та використання об'єктів індустріальної спадщини Східної Європи — України, Польщі, Росії, Білорусі. Представлено теоретичні, методичні, методологічні матеріали дослідження об'єктів індустріальної спадщини. Більшість порушених у матеріалах конференції питань стосуються різних аспектів будови, стилю, збереженості, сучасного використання, втрати об'єктів індустріальної спадщини. Розглянуто регіональні особливості структури та поширення об'єктів індустріальної спадщини.

Авторами збірника є провідні вчені і молоді науковці України, Росії, Білорусі та Польщі.

Індустріальна спадщина в культурі і ландшафті: Матеріали III Міжнародної наукової конференції (м. Кривий Ріг, 1–4 жовтня 2008 р.): у 2 ч. / редкол.: В. Л. Казаков (відп. ред.) та ін. — Ч. 2. — Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. — 109 с.

Збірник містить статті, що охоплюють міжгалузеві напрями вивчення, охорони, оптимізації та використання об'єктів індустріальної спадщини Східної Європи. Представлено теоретичні, методичні, методологічні матеріали екологічних досліджень об'єктів індустріальної спадщини. Розглянуто регіональні особливості екологічних процесів та проблем.

Авторами збірника є провідні вчені і молоді науковці України, Росії, Білорусі.

Історико-культурні заповідники України. Довідкове видання / Автори-упорядники: Зликова О.О., Градун Е.Ю., Звіряка А.І., Єрзіна І.В. — К.: Фенікс, 2007. — 176 с.

Довідкове видання “Історико-культурні заповідники України” стало результатом плідної співпраці Науково-дослідного інституту пам'яток-коохранних досліджень та Державної служби з питань національної культурної спадщини Міні-

стерства культури і туризму України з історико-культурними заповідниками України. Інформація про кількість пам'яток та кількість фондів одиниць вказується згідно з наданими заповідниками відомостями. Довідник спрямовано на поширення знань не тільки про історико-культурні заповідники, а й у цілому про національну культурну спадщину держави.

Калугин П.М. Памятники морской славы в Украине: [Каталог-довідник] — К.: Макком, 2008. — 104 с.: 56 с. іл.

Легендарному місту-герою Севастополю в його ювілейний день народження від Всеукраїнської Асоціації ветеранів-підводників і земляцтва “Крим-Севастополь”. Київ, червень 2008 р.

Кангиева Э. М. Крымоведение на страницах тюркоязычных периодических изданий крымскотатарской диаспоры / Под ред. А. А. Непомнящего. — Киев; Симферополь: ОАО “Симферопольская городская типография” (СГТ), 2007. — 424 с. — (Библиография крымоведения; Вып.10).

У науково-довідковому виданні систематизовано і введено до наукового обігу значний масив кримознавчої спадщини кримськотатарської діаспори за сто років. Вперше відтворено просопографічний портрет закордонного кримознавчого співтовариства.

Київ.

До другого випуску видання (перший побачив світ 2001 р.) увійшли опубліковані 2007 р. в газеті “Експрес-об'ява” нариси С. Петрова з історії Києва, пов'язані з історичними назвами вулиць, місцевостей та окремими пам'ятками міста.

С. Петров — кандидат філологічних наук, член Ради Київської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, автор праць “Оборонні споруди Києва X–XIX ст. за рукописними і друкованими джерелами” (1995), “Книжкова справа в Києві. 1861 — 1917” (2002), “Книга в Україні. 1861 — 1917” (бібліографічний покажчик, вип. 1–11, 1996 — 2008).

Козацький Троїцький собор: Архітектурна перлина України. До 230-річчя побудовання: Архітектурно-історичний нарис. Бібліографія / Упорядн.: І. Голуб, О. Харлан. — Дніпропетровськ; ДУОНБ, 2008. — 32 с.: іл.

Цим виданням ДУОНБ розпочинає серію “Святині Запорозького краю”. У ній йтиметься про православні храми та монастирі, що збереглися або існували в різні часи на території колишніх Вольностей Запорозьких.

Випуск присвячено неповторній пам'ятці дерев'яної сакральної архітектури, що дивом збереглася на теренах Дніпропетровщини — собору на честь Святої Трійці у місті Новомосковську.

Це видання продовжує висвітлювати дослідження окремих сторінок спорудження та існування визначної пам'ятки української архітектури (перше таке видання — бібліографічний покажчик “Козацький собор — святиня духу”, 2003 р.).

Куриленко В.С. “Історія Чернігово-Сіверщини з найдавніших часів у знахідках Мезинської округи. Нариси про далеке минуле рідного краю”. — Чернівці, 2008. — 74 с.

Книга “Історія Чернігово-Сіверщини з найдавніших часів у знахідках Мезинської округи...” присвячена далекому минулому території, яка прилягає до Мізина та суміжних сіл Сіверського Подесення. Вона написана відомим краєзнавцем, археологом, засновником і директором Мезинського археологічного науково-дослідницького музею Куриленком Василем Єлисейовичем. В ній вміщено матеріали, виявлені автором у 1964–2008 р. на території Корейського, Шосткінського, Новгород-Сіверського районів. Читач знайде цікаві відомості автора про пошуки, знахідки, відкриття на згаданій території, про історію заселення Десни і її приток, первісні місячні календарі та ін.

Матеріали 6-ї Всеукраїнської наукової конференції “Актуальні питання історії науки і техніки” — Полтава: Видавництво “Полтавська державна аграрна академія”, 2008. — 332 с.

Мельничук О.І. Міжнародно-правовий статус всевітньої культурної і природної спадщини. — К.: Наукова думка, 2008. — 288 с.

У монографії досліджується правова природа концепції всевітньої культурної й природної спадщини, її формування й тенденції розвитку в міжнародному праві. Розкривається співвідношення концепцій загальної спадщини людства і всевітньої культурної та природної спадщини. Значна увага приділяється міжнародно-правовим відносинам між державами-учасницями Конвенції ЮНЕСКО 1972 р. про охорону всевітньої культурної та природної спадщини з однієї сторони і Міжурядовим комітетом з охорони культурної та природної спадщини загального визначного значення з іншої сторони — щодо захисту, вивчення та популяризації об'єктів культури і природи, які включені до Списку всевітньої спадщини ЮНЕСКО. Розглядаються питання імплементації міжнародно-правових норм з охорони об'єктів всевітньої спадщини в національне право, у тому числі й України. Аналізуються особливості міжнародно-правових відносин, що виникли у зв'язку з укладенням Міжнародної конвенції ЮНЕСКО 2003 р. про охорону нематеріальної культурної спадщини, призначеної сприяти збереженню та популяризації об'єктів, які становлять нематеріальну культурну спадщину (пісні, легенди, вірування, обряди, традиції, ремесла тощо).

Миколаївські читання: Матеріали I-го наукового семінару, присвяченого пам'яті луцького князя і святого православної церкви Святослава — Миколи Святоші та святого Чудотворця Миколая Мирлікійського / Авт.-упор. Г.Марчук. — Луцьк: ПДВ “Твердиня”, 2007. — 76 с.

Ніжинська старовина. Ніжинознавчі студії № 5: Збірник регіональної історії та пам'яткознавства. Випуск 6 (9) / Центр пам'яткознавства НАН України та УТОПІК. — 2008. — 207 с.

У шостому випуску наукової збірки “Ніжинська старовина” вміщено ряд ніжинознавчих студій історичного, пам'яткознавчого та краєзнавчого спрямування.

Окремий розділ видання присвячено 80-м роковинам від часу Ніжинського повстання червоних партизан, присутні розвідки з історії Ніжина й Ніжинщини козацької, імперської та постімперської доби; традиційно об'ємним є розділ персоналій визначних ніжинців — цього разу розвідки присвячені Ю.С. Москаленку, О.І. Покровському, С.Ю. Спаській, М. Мотонісу, Г. Кониському тощо; друкуються добірки архівних документів.

Обухов В.В. Максим Кривоніс — перший полковник Визвольної війни 1648–1654 років: іст. нарис / Володимир Обухов. — К.: Муз. Україна, 2008. — 200 с.: іл.

Історичний нарис присвячено активному учаснику визвольної війни 1648–1654 рр. проти шляхетського поневолення України, полковнику Максиму Кривоносу, чие життя і діяльність сприяли перемогам козацького війська у квітні-жовтні 1648 р. Оспіваний у піснях і думах як народний герой. Книжка зацікавить широке коло читачів.

Охорона та вивчення пам'яток історії та культури в Кримській АРСР: Дослідження та документи / Авт.-уклад. О.В. Хлівнюк; За ред. А.А. Непомнящого; Вступ. ст. Н.О. Грінченко; Ком. Н.В. Кармазіна та ін. — Сімферополь: ВАТ “Сімферопольська міська друкарня” (СГТ), 2008. — 240 с. — (Бібліографія кримознавства; Вип. 11).

До наукового обігу введено корпус репрезентативних джерел з Центрального муніципального архіву Москви, що надає можливість розкрити історію пам'яткоохоронного руху в Криму в 20-і роки ХХ століття.

Пам'ятники російським діячам історії і культури в Україні. — Каталог-справочник. — К.: Журнал “Радуга”. — 2008. — 192 с.

У каталозі-довіднику представлено основні пам'ятки архітектури та монументального мистецтва, які увічнюють імена видатних російських

діячів науки і культури, які жили й приїжджали до України. Книга є своєрідним продовженням енциклопедичного довідника "Русский мир Украины" (2008), підготованого вченими Української Академії русистики.

Пантеон зодчих Лук'янівського некрополю. Біографічний довідник. — К.: Видавництво "З-Медіа", 2008. — 104 с.

У довіднику зроблено спробу об'єднати біографічні відомості про архітекторів, будівельників, відомих вчених, інженерів, фундаторів будівельної науки, які зробили величезний вплив на розвиток вітчизняної будівельної механіки, опору матеріалів, мостобудівництва, архітектури.

Вони жили й працювали у Києві в межах XIX–XX ст. Поховані на Лук'янівському кладовищі. Саме тут, на історичному Лук'янівському, колишньому центральному поховальному комплексі, на відміну від інших кладовищ міста, компактно розташовані, ці поховання сприймаються як пантеон. Зодчі, які розбудовували наше місто, переважно навчалися в Петербурзькому інституті цивільних інженерів та Петербурзькій академії мистецтв, в Київському політехнічному інституті. В країнах Західної Європи вони вивчали нові будівельні технології і на поч. XX ст. започаткували новий етап в розвитку архітектури, будівельного мистецтва із запровадженням новітніх атрибутів естетики й побуту.

Матеріали зібрано у державних архівах, музеях, бібліотеках, у родичів, у фондах різних установ. Про найбільш знаних та популярних зодчих, будівничих Києва написано багато біографічних публікацій, численні дослідження присвячені їх творінням.

На жаль, щодо багатьох архітекторів, скульпторів відомостей дотепер не вдалося знайти.

Довідник побудовано за енциклопедичним принципом. Статті розташовано за алфавітом, подаються біографічні довідки, відомості про освіту, вчений ступінь, звання, збудовані споруди, написані праці, фото.

Полонський Г.А. Великий Луг. Історія села (1794–1967 рр.). — Факти. Фото-документи 1930-х–2000-х рр. / Упор.: Л.Г. Полонський, М.О. Люшненко. — Тернопіль: Новий колір, 2008. — 138 с. — (Серія "Історія малих сіл України").

Поштовхом до появи видання стало зростання зацікавленості нашого суспільства власним минулим. У цьому контексті актуальності набуває і бажання кожного знати більше про своє село, селище, місто тощо.

З цією метою упорядниками зібрано воедино та видано окремою книгою матеріали, що їх у свій час готував до публікації Г.А. Полонський, які висвітлюють історію с. Великий Луг, одного з найвідоміших у Житомирській області.

Праці Центру пам'яткознавства. Випуск 13 / Центр пам'яткознавства НАН України та УТОПІК. — К., 2008. — 300 с.: іл.

Тринадцятий випуск "Праці Центру пам'яткознавства" пропонує фахівцям із пам'яткознавства, музеєзнавства, історикам загалом, а також широкому колу небайдужих до проблем збереження й вивчення культурної спадщини України читачів низку теоретичних і прикладних матеріалів, присвячених означеній проблематиці.

У збірці ряд публікацій присвячено також історіографічним і методолого-методичним студіям, а також викладено кілька дискусійних питань із українського пам'яткознавства і музеєзнавства.

Приймак В.В. Путівльське удільне князівство Чернігово-Сіверщини. — Полтава, 2007. — 180 с. Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, Комуніальна установа Історико-культурний заповідник "Більськ" Полтавської обласної ради.

У монографії висвітлюються передумови формування Путівльського удільного князівства Чернігово-Сіверської землі доби феодальної роздробленості. Реконструється, за даними археологічних джерел, із залученням писемних, топонімічних, нумізматичних, територія й адміністративно-територіальний устрій князівства. Робота охоплює період від початку VIII до середини XIII ст.

Репан О., Старостін В., Харлан О. Палімпсест. Коріння міста: поселення XVII–XVIII століть в історії Дніпропетровська / Концепція і проєкт видання О. Лазька. — К.: Українські пропілеї, 2008. — 268 с.

У книзі на основі комплексного опрацювання писемних, археологічних та картографічних джерел розглядаються питання історичної топографії, формування та історії населених пунктів, які існували в межах м. Дніпропетровська у XVII–XVIII ст. — польської фортеці і міста Кодак, міста Новобогородицьк (Стара Самарь), обох Катеринославів та ін. Визначається їхня роль у розвитку регіону, зв'язки між ними і значення Нового Кодака як міста, що поклато початок Дніпропетровську.

Котляр М.Ф., Ричка В.М. Княжий двір Південної Русі X–XIII ст. — К: Наукова думка, 2008. — 360 с.

Книга присвячена створенню сучасного наукового образу княжого двору Південної Русі X–XIII ст. як владного інституту, у внутрішньому світі й діяльності якого фокусувалися всі сторони життя середньовічного суспільства. Дослідження проводилися із застосуванням нових методик історичного студювання у поєднанні з посиленням уваги до мікроісторичних процесів і явищ та життєдіяльності історичних персонажів.

У праці вивчаються чинники, рушійні сили й обставини виникнення княжого двору на Русі, простежуються його еволюція та роль у державотворенні, описуються традиції, служби та апарат управління, висвітлюється історія Київського та Галицького монарших дворів.

Смолянников С.А. (Автор-составитель). Письма любви, веры, надежды. — 2007. — 240 с. — іл. 16.

Даний збірник є своєрідним продовженням збірника того ж автора “У истоков братской истории”, виданого за матеріалами конференції, що проходила у жовтні 2005 року безпосередньо в селі Круподеринці, де поховано графа Ігнат'єва М.П., національного героя Болгарії і значного політичного діяча Російської імперії, і куди в далекому 1877 році він писав листи своїй дружині з балканського театру воєнних дій.

Збірник містить в собі усі листи Ігнат'єва М.П. з коментарями та примітками автора та призначений для істориків-слов'янознавців, а також для всіх, хто цікавиться історією розвитку суспільства на зламі ХІХ–ХХ ст.

Срібні Царські ворота з собору Софії Київської. — Варшава–Краків–Львів–Київ. — 2008.

Альбом — мистецьке видання, в якому розповідається про майстерність українських митців епохи бароко на прикладі чудового і розкішного шедевр церковного мистецтва ХVІІІ ст. — срібних Царських врат головного іконостасу Софійського собору в Києві. Одночасно тут можна ознайомитись з детальною документацією реставраційних робіт та простежити цікавий процес відродження шедевр.

Тарас Вікторія: Монастирські сади Галичини (Х — середина ХІХ ст.). — Львів, 2006. — 276 с.: іл.

У монографії вперше висвітлено нові архівні матеріали, які дозволили відтворити цілісну картину розвитку монастирських садів Х — середини ХІХ ст. Доведено, що монастирські сади є об'єктами ландшафтної архітектури й посідають особливе місце в культурній спадщині України. Аналіз матеріалів з історії релігії, філософії, мистецтва й архітектури показав, що ландшафтно-планувальні схеми, стильові та композиційні вирішення монастирських садів базувалися на місцевих традиціях, історичних прототипах і аналогах, залежали від філософського світогляду епохи, орденської належності монастиря, місця розташування монастиря у ландшафті. На конкретних прикладах висвітлено функціональні, планувально-композиційні вирішення, філософсько-символічний зміст монастирських садів середньовіччя, ренесансу, бароко.

Татаринів С.Й., Тутова Н.О. Нариси історії самоврядування в Бахмуті і повіті у ХVІІІ–ХХ століттях. — Артемівськ, 2008. — 228 с.

Пропонована читачам книга вперше в історії Донбасу складає максимально можливий аналіз ролі міських органів самоврядування Бахмутського повіту — міської Думи та повітового Земського зібрання.

Опрацьована історіографія Росії, України та зарубіжжя дає уявлення про оцінки ролі самоврядування в Росії у 1861–1917 роках, позитивних і негативних сторонах діяльності, ролі державного чиновницького апарату.

Технічний музей: історія, досвід, перспективи: матеріали І міжнародної науково-практичної конференції. — К.: НАУ, 2008. — 212 с.

У матеріалах доповідей учасників конференції з різних регіонів України і Російської Федерації стисло висвітлено історію, сучасний стан і проблеми діяльності технічних музеїв (державних, галузевих, історії підприємств та ін.) щодо збереження науково-технічної спадщини.

Українське сакральне мистецтво з колекції “Студіон” / Автор-упоряд. о. д-р Севастіян Дмитрух. — Ч. II. У збірці Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. — Львів: Срібне слово, 2008. — 160 с. : іл.

Ікона як явище світової культури; її богословський, духовний, мистецький виміри; ікона в українській культурі; роль музейників і духовенства у порятунку і збереженні творів сакрального мистецтва — теми, порушені на сторінках цього видання, так чи інакше стосуються теми головної: збірки творів з колекції “Студіон”, яка тепер зберігається у Національному музеї у Львові імені Андрія Шептицького.

У стінах Музею знайшли прихисток понад 500 експонатів “Студіону”; їхній порятунок від варварського знищення тоталітарним режимом — велика заслуга музейників, зокрема — схимонаха Мар'яна (Михайла) Пигеля.

Історію збірки “Студіону” від початку її формування і до надходження в Музей розповідає добірка документів, яку подано окремим розділом книжки.

Великий альбом фоторепродукцій демонструє чудові зразки українського, російського, європейського сакрального мистецтва, збережені самовідданою працею музейників для майбутніх поколінь.

Pereyaslavica: Наукові записки Національного історико-етнографічного заповідника “Переяслав” / Збірник наукових статей. — Вип. 2 (4). — 2008. — 360 с.

Збірник вміщує статті з різноманітних проблем за такими напрямками: археологічні, історико-краєзнавчі, етнографічні, джерелознавчі дослідження Переяславщини та Середньої Наддніпрянщини. Окремим розділом представлено музеєзнавчі дослідження.